

Dinimiz insanın həm özünə, həm də cəmiyyətə zərəri toxunan hər cür söz və hərəkətləri qadağan edərək haram qəbul etmişdir. İslam dinin qadağan etdiyi pis davranışlardan biri də bu gün cəmiyyətin hər bir sahəsində müşahidə olunan yalandır.

Yalan insanın həqiqəti gizlədib, bildiyinin əksinə danışmasıdır. Dini həssasiyyəti, ibadəti olmayan insanların yalan danışması, bəlkə də, normal qarşılana bilər, ancaq bir mömin heç vaxt yalan danışmaz. Sevimli Peyğəmbərimiz (s.ə.s) bir hədisində möminin yalan danışmayacağını belə izah etmişdir: *“Sən habibim Peyğəmbər! soruşdular: “Ey Allahın Rəsulu! Mömin qorxaq olarmı?” Peyğəmbərimiz: “Bəli!” - deyərək buyurdu. “Bəli, xüsus olarmı?” - deyərək soruşdular, yenə Peyğəmbərimiz: “Bəli!” - deyərək buyurdu. Yenə sən habibim: “bəli, yalan danışarmı?” - deyərək soruşdular. Bu dəfə Peyğəmbərimiz: “Xeyir! Əsla yalan danışmaz” - deyərək buyurdu”* (Muvatta, Kəlam, 19).

Əslində yuxarıda sadalanan mənfi xüsusiyyətlərin heç biri əsl möminə olmamalıdır, ancaq, ola bilər ki, bu mənfi hallardan biri onda olsun, lakin yalan danışması heç bir şəkildə qəbul olunmur. Çünki yalan özü ilə yanaşı, cəmiyyəti də fəsada aparan amillərdəndir. Yenə Sevimli Peyğəmbərimiz (s.ə.s) başqa bir hədisində yalan danışmağın bir insana nə qədər zərərli olduğunu belə izah etmişdir: *“Bir bəndə yalan danışmağa davam etsə və yalan danışmaq niyyətini daşsa, eyni bir an gəlir ki, qəlbində öndə qara bir nöqtə meydana gəlir. Sonra bu nöqtə böyüyür və qəlbinə tamamilə qapqara bir hala gəlir. Axırda Allahın dərgahında “yalançılar” siyahısına yazılır”* (Muvatta, Kəlam, 18).

Başqa bir hədisdə isə yalan danışmaq haqqında etiqadi cəhətdən vurğulanmışdır. Yeni yalan insanı həqiqi möminlikdən çıxarıb, Allah qorusun, münafiqlik (ikiüzlülük) kimi ən bədbəxt bir qrupa da daxil edə bilər. Rəsulullah (s.ə.s) belə buyurur: *“Dörd xüsüs vardır ki, bunlar kimdə olarsa, o insan münafiqdir. Kimdə bu xüsüslərdən biri olarsa, onu tərki etməli qədr o insanda münafiqlikdən bir sifət olmuşdur. Bu xüsüs bunlardır; Ona bir şey məni təkilərsən, ona xəyanət etməli. Danışanda mütləq yalan danışar. Söz verəndə sözündə durmaz. Düşmənlə dənəddən haqsızlıq etməli”* (Buxari, İman, 24).

Yenə yalan danışmaq mömini Allahın dərgahında yalançılardan və cəhənnəm əhlindən yazılmasına qədər aparıb çıxardır. Rəsulullah (s.ə.s) bu haqda belə buyurur: *“Şübhə siz, söz və işdə düzlük insanı xeyr və üstün edə bilər. Aparır. Yaxşılıq da onu aparır. İnsan düz danışa-danışa Allahın dərgahında siddiq (doğruçulardan) yazılır. Yalançılıq günaha və yoldan çıxmağa aparar. Bu da insanı cəhənnəmə aparar. İnsan yalan danışmağı özünü və rədiş*

halına g  tir rs  , Allahın də rgahında k  zzb (yalançı) yazılar”
(Buxari,  d b, 69).

Malik b. Dinar d zg nl kl  yalanı belə müqayisə edir: *“D z i  yalan insanın q  lbind  d y ş  n iki düşmə ndir. Biri diğ  rini qovub  ıxarıncaya q  də r döyüş davam edə r. D zg nl k q  lbd  öncə cılız bir xurma fidanı kimi bit  r. T  z  -t  z  çıxanda kiçik yarpaq böyüklüyündə olar. Uşaq toxunmaqla qırılar, heyvanlar yes  kökündə n çıxar. Amma sulandıqca b y y  r qol budaq atar. Bir də g r rs  n ki, sap-sağlam və k kl  bir ağac halına g  lib. Sığınılacaq bir kölgə si, yeyil  də k bir meyvə si olar. D zg nl k belə dir. Q  lbd    vv  lc  z  if olaraq başılayar. O q  lbin sahibi ona baxıb qoruduqca Allah da onu artırar. O, qoruduqca Allah artırar. N  hay  t, Allah onu b  r  k  t  ndir  r, belə c  , düzgün insanın s z , g nahkarlara belə də rman olar”.*

Allaha ş k rl r olsun ki, biz Hz. Muhammedin (s. .s)  mm tiyik. Bizə Onun yolundan getmək yaraşır. Bizə Peyğəmbərimizin (s. .s) nümunəvi əxlaqından öyüd-nəsihətlər almaq, eyni zamanda, övladlarımıza, t l b l rimiz  də aşılamaq yaraşır. Bizə yalan danışmaq yaraşmaz. Bizə yalan yerə şahidlik etmək əsla yaraşmaz. Müsəlman Rəbbinin onu hər zaman və hər yerdə g rd y n  bildiyi, eyni zamanda hesaba  k c y n  iman gətirdiyi halda, necə yalan danışa bilər? Həm müsəlman, həm yalan bunlar heç vaxt bir yerdə ola bilməz.